

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO
EVANGELISK-LUTHERSKA KYRKAN I FINLAND

KIRKKOHALLITUS
KYRKOSTYRELSEN

Helsinki 24.5.2007
Asianumero 2007-00368
Viite Ulkoasiainministeriön lausuntopyyntö HEL5907-3 / 09.05.2007
Asia YK:n rotusyrjinnän poistamista koskeva kansainvälinen yleissopimus (CERD); 17.-19. määräraikaisraportit

Ulkoasiainministeriölle

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus esittää lausuntonaan YK:n rotusyrjinnän poistamista koskevasta kansainvälisestä yleissopimuksesta (CERD) ja siitä Suomelle vuonna 2004 annettujen loppupäätelmien täytäntöönpanotoimista sekä muista muutoksista seuraavaa.

Yleisiä näkökohtia

Kirkkohallituksessa yleissopimuksen sisältämiä kysymyksiä seuraavat erityisesti kirkon maahanmuuttajatyön työryhmä, kirkon ihmisoikeuskysymysten neuvottelukunta ja Romanit ja kirkko -neuvottelukunta. Moniperustaisen syrjinnän kysymykset liittyvät myös kirkon naistyön neuvottelukunnan ja vammaistyön neuvottelukunnan toimialaan.

Seuraavassa esitellään raporttiluonnoksen mukaisessa järjestyksessä toimenpiteitä, joihin kirkossa on ryhdytty, sekä joitakin ehdotuksia täydennettävistä kohdista. Lausunnossa ei käsitellä YK:n rotusyrjinnän poistamista koskevan komitean antamien suositusten toteutumista laajemmin yhteiskunnassa. Kirkkohallitus kuitenkin toivoo, että lopulliseen raporttiin lisätään arviointia täytäntöönpanotoimien vaikutuksista.

PART I. GENERAL

A. Yleistietoa Suomesta (s. 6)

Uskonto

Vuoden 2006 lopussa Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon kuului 82,4 prosenttia suomalaisista eli yhteensä 4 348 442 henkeä.

D Kansallinen lainsäädäntö

Syrjintälainsäädäntö (s. 9)

Kirkolliskokous sai marraskuussa 2006 käsiteltäväkseen kirkkohallituksen esityksen kirkon virkamiesoikeudellisten säännösten muuttamisesta. Uudistusten tavoitteena on kirkon viranhaltijoiden oikeusaseman sekä oikeuksien ja velvollisuuksien selkeyttäminen. Säännösten muuttaminen pohjautuu yhteiskunnan muun lainsäädännön kehittymiseen. Kirkkolakiin ehdotetaan sisällytettäväksi nyt myös yhdenvertaisuuslain mukainen syrjintäkielto. Asian käsittely on kirkolliskokouksessa kesken.

Ulkomaalaislaki (s. 10)

Kirkon maahanmuuttajatyöryhmä otti huhtikuussa 2007 kantaa tilapäisen eli niin sanotun B-oleskeluluvan saaneiden maahanmuuttajien puolesta. Kannanotto koski keväällä 2005 käyttöön otettua tilapäiseen oleskeluun oikeuttava oleskelulupaa, joka myönnetään ulkomaalaislain 51 §:n perusteella turvapaikanhakijoille, joilla Ulkomaalaisviraston mukaan ei ole perusteita turvapaikkaan tai muuhun oleskelulupaan, mutta joita ei voida palauttaa kotimaihinsa.

Työryhmän mukaan B-oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden perusoikeudet toteutuvat puutteellisesti. Monet seurakuntien työntekijät työskentelevät B-luvan saaneiden ihmisten parissa ja tarjoavat heille henkistä tukeaan. Kirkon työntekijöiden havaintojen mukaan B-lupalaisten elämä kaventuu odotuksen, pelon ja epävarmuuden päivittäiseksi sietämiseksi. Maahanmuuttajatyön työryhmä on myös huolissaan siitä, että oleskeluluvista niin suuri osa myönnetään B-lupina.

Kielilaki ja saamen kielilaki (s. 12)

Saamen kielen asema on vahvistunut evankelis-luterilaisessa kirkossa viimeisen reilun kymmenen vuoden aikana. Kirkkolain (1054/1993) mukaan saamelaisten kotiseutualueella seurakunnan toimintaa on järjestettävä ja palveluja annettava myös saamen kielellä. (KL 4:4). Mitä saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään valtion viranomaisista, koskee soveltuvin osin Oulun hiippakunnan tuomiokapitulia ja hiippakuntavaltuustoa, ja mitä kunnan viranomaisista, koskee soveltuvien osin saamelaisten kotiseutualueella kokonaan tai osittain olevia seurakuntia (KL 3:8). Kokonaan tai osittain saamelaisten kotiseutualueeseen kuuluvat seurakunnat ovat kaksikielisiä siten, että niissä noudatetaan, mitä saamen kielestä kirkkolaisissa ja järjestyksessä säädetään (KL 3:5).

F. Neuvottelukunnat ja toimikunnat

Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) (s. 14)

Kirkkohallitus toivoo, että neuvottelukunnan esittelyssä mainitaan vuosien 2005-2008 toimikaudeksi asetetut työryhmät. Suomen ev.lut. kirkko on edustettuna Uskonnollinen ja kulttuurinen vuoropuhelu -työryhmässä, joka toimii keskustelu- ja tiedonvaihtoforumina uskonnollisten yhdyskuntien ja viranomaisten välillä. Työryhmän tavoitteena on kasvattaa eri väestöryhmiä ja vakaumustaustaa edustavien ihmisten ja ryhmien keskinäistä ymmär-

rystä suomalaisessa yhteiskunnassa. Työryhmän tehtävänä on nostaa esille ongelmallisia uskontojen ja/tai kulttuurien välisiä kysymyksiä sekä etsiä niihin ratkaisuja.

PART II

ARTICLE 2

B Tutkimukset, selvitykset ja projektit (s. 19)

Romanit ja kirkko -opas

Kirkkohallitus julkaisi vuonna 2005 Romanit ja kirkko -oppaan seurakuntien työntekijöille ja luottamushenkilöille. Oppaan tavoitteena on tukea seurakuntia kehittämään yhteyttä ja yhteistyötä romanien kanssa. Oppaan avulla pyritään lisäämään romanien osallistumista seurakunnan toimintaan sekä toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

MONESA-projekti

Huhtikuussa 2007 käynnistyi kolmevuotinen MONESA-projekti (Lasten ja nuorten osallisuus lähiyhteisöissä), joka tuo kirkon kasvattajille ja päättäjille valmiuksia uskontodialogiin ja monikulttuurisuuteen seurakuntien toiminnassa. Samalla pyritään auttamaan maahanmuuttajien integroitumista paikallisiin yhteisöihin. MONESA viittaa monenlaisuuteen ja samanlaisuuteen.

MONESA-projekti on Kirkkohallituksen, Suomen Lähetysseuran, Nuorten Keskusten, Suomen Poikien ja Tyttöjen Keskus – PTK:n sekä Suomen ev.lut. Seurakuntien Lapsityön Keskusten yhteistyötä. Rahoitusta hankkeelle on saatu Lions-liitto ry:n Punainen Sulka -keräykseltä, jonka teemana vuonna 2006 oli Lasten ja nuorten parempi arki.

ARTICLE 7

A Opetus ja koulutus (s. 31)

MOD-koulutus

Kirkkohallituksen koordinoi MOD eli Moninaisuus ja dialogi -koulutustoimintaa Suomessa. MOD-koulutusohjelma on kehitetty erilaisuutta ja identiteettiä koskevien ristiriitojen selvittämiseen. Se tähtää yhdenvertaisuuteen ja harjaantumiseen yhteisöllisessä monimuotoisuudessa. Se pyrkii tuomaan näkyviin sisäistetyt asenteet ja iskostuneet ennakkoluulot, jotka synnyttävät tai vahvistavat syrjiviä toimintamalleja. MOD on kehitetty alunperin Ruotsissa 1980-luvulla vastalääkkeeksi monikulttuuristumisen myötä nousseeseen rasismiin. Nytemmin MOD on kehittynyt Pohjoismaissa käytössä olevaksi työkaluksi yhteistoiminnan helpottamiseen kaikenlaisen erilaisuuden ollessa kyseessä. Ruotsista saatu MOD-koulutusaineisto on kääntämisen yhteydessä mukautettu suomalaiseen yhteiskuntaan sopivaksi. MOD-kursseja järjestetään eri järjestöjen, oppilaitosten ja seurakuntien toimesta eri puolilla Suomea. Lisätietoja: mod.evl.fi

B Kulttuuri (s. 32)

Vähemmistökielten ja -kulttuurien tukeminen

Viittomakieli

Kirkolliskokous hyväksyi toukokuussa 2007 viittomakielisen Luukkaan evankeliumin. Seitsemäntuntinen käännös on julkaistu videona. Käännös on tarkoitettu ennen kaikkea Raamatun henkilökohtaiseen, mutta myös liturgiseen käyttöön. Se auttaa sekä viittomakieltä äidinkielenään käyttäviä että vieraana kielenä käyttäviä. Lisäksi uusi käännös on tärkeä väline opetuskäytössä. Käännös auttaa myös kuurojen parissa toimivia kirkon työntekijöitä. Kirkollisen merkityksen lisäksi käännöksellä on suuri merkitys suomalaiselle viittomakielelle, koska käännöstyön yhteydessä on luotu monia kokonaan uusia käännösvastineita. Kirkolliskokous on aiemmin vuonna 2001 hyväksynyt muun muassa Isä meidän -rukouksen, Herran siunauksen, uskontunnustuksen ja käskyjen viittomakieliset käännökset. Viittomakielisten kirkollisten tekstien käännöstyö jatkuu mm. tärkeimpien kirkollisten toimitusten kääntämisellä.

Romanikieli

Suomen Piiliseura on käännättänyt muutamia Raamatun kirjoja romanikielelle. Tähän mennessä käännökset on tehty Johanneksen, Markuksen ja Luukkaan evankeliumeista. Seuraavaksi tavoitteena on saada romaninkielinen versio Matteuksen evankeliumista ja Apostolien teoista. Suunnitelmissa on myös uudistetun Katekismuksen kääntäminen. Vuoden 2002 lopulla Luukkaan evankeliumin käännös jaettiin noin 2000 romaniperheeseen. Jakelun rahoitti kirkkohallitus. Romanikielelle on käännetty myös keskeiset jumalanpalvelustekstit ja muutamia virsiä.

Saamen kieli

Lapin seurakunnissa on työskennelty jo pitkään saamen kielen käytön lisäämiseksi. Monet seurakuntien työntekijät ovat opiskelleet saamen kieltä. Radiohartauksia tunturi-, inarin- ja koltansaameksi on pidetty jo vuosia. Hengellistä kirjallisuutta on käännetty jonkin verran saameksi (virsikirja pohjois- ja inarinsaameksi 1993 ja Uusi testamentti pohjoissaameksi vuonna 1998). Koko uudistettu raamatunkäännös valmistunee vuonna 2008. Uusia kirkollisia kirjoja on käännetty pohjois- ja inarinsaameksi, ja viimeiset niistä otettiin käyttöön vuonna 2004.

Kansliapäällikkö

Risto Junttila

Kirkkoneuvos

Seppo Häkkinen